

ANA BABALARA ÖZEL NOT

Sınava hazırlanan bir öğrencinin anne ve babasına önemli görevler düşmektedir. Anne ve babaya düşen önemli görevler, ailenin bütçesinin sınırlarını zorlayarak çocuğuna en iyi eğitim imkanlarını sunmak ve ona uygun çalışma şartlarını hazırlamakla sınırlı değildir. Çocuğunuzun başarısını etkileyen en önemli nedenlerden birisi, ailenin yaşantı ortamı ve tutumudur. Çocuklarınız adına yapacağınız kimi küçük özveriler, onları başarılı yapacak ve mutlu kişiler olarak topluma katılmalarını sağlayacaktır.

ÇOCUKLARINIZA SEVGİ VE SAYGIYI ÖĞRETİN

Çocuğunuzu çok sevin ve sayın ki o da sizlere ve diğer insanlara karşı sevgi ve saygı duyabilsin. Çocukların devlete ve topluma olan saygı duygusu ailede doğar, okul boyunca gelişir. O nedenle çocuklarınızın yanında tanıdıkları, arkadaşları, öğretmenleri çekiştirmeyiniz. Çocuklarınız, öğretmenlerinden ya da okuldan yakındıkları zaman, yakınmalarının derinleşmesine fırsat vermemelisiniz. Onlara kimi gerçekleri açıklayabiliriz. Her öğretmen, her çocukla yeteri derecede ilgilenemeyebilir. Okul herkesin istediği düzene girmez. Biz okulun düzenine uymalıyız... Göreceksiniz, çocuklarınız kısa zamanda olumlu yolları araştırıp bulmaya çalışacaklardır.

ÇOCUĞUNUZA EVDE UYGUN ÇALIŞMA ORTAMI HAZIRLAYIN

Çocuğunuzun evde rahatça çalışabilmesi için, olanak ve yer hazırlayın. Durumunuz elverirse, masa ve iskemle alın. Ayrıca çalışma odası düzenleyin. Çantasını, odasındaki kitaplığını, yatağını kendisi düzeltsin. Git gide bu işlere alışsın. Eğer ayrı bir çalışma odası düzenlemeniz mümkün değilse uygun odalardan birin de çalışma köşesi de düzenleyebilirsiniz. Çalışma odası mümkün olduğu kadar fazla sıcak veya soğuk olmamalıdır, iyi havalandırılmalı ve sessiz olmalıdır. Çalışma masası ve yüksekliği çocuğunuzun boyuna göre ayarlanmalıdır. Ders çalışırken müzik dinlemek, poster, afiş ve resimler dikkatin dağılmasına, öğrencinin hayal dünyasına kaymasına yardımcı olur. En azından öğrencinin ders çalışırken göremeyeceği yerlere asılmalıdır. Öğrenci çalışma masasını, sadece ders çalışırken kullanmalıdır. Belirli bir çalışma alanı ile çalışma davranışı arasında şartlı refleks türünden ilişki kurabilmek büyük önem taşır. Böylece çalışma masasına oturmak, çalışmaya başlamak için ‘uyarıcı’ rolü oynar ve çalışmayı başlatır. Çalışmaya başlamadan önce çalışma sırasında gerekli olacak bütün malzemenin el altında bulunması, dikkatte kopmalara yol açacak kesintileri önlemek açısından yararlıdır.

ÇOCUĞUNUZUN OKUL YÖNÜNDE OLAN DİLEKLERİNİ YERİNE GETİRMEYE ÇALIŞIN

Bu dilekler, size zor geliyorsa; okul yönetimi ile aile arasında çocuğunuzu aracı olarak kullanmayın. Onun yanında yakınmayın. Doğruca okul yönetimi ile görüşün. Düşüncelerinizi onlara açıklayın. Böylece okul

yönetimine de yardımcı olursunuz. Okulla geliştirilecek işbirliği, çocuklarınızın başarısında büyük yarar sağlayacaktır. Çocuklarınızın bir sorunu olduğunda, okulla işbirliği yapmanıza karşın bu sorun giderilememişse hemen en yakınınızdaki Rehberlik ve Araştırma Merkezi'ne başvurun. Size gerekli eğitim tedbirleri sağlanarak çocuğunuzun başarı yolları açıklanacaktır. Bu konularla ilgili olarak, üniversitelerimizde bölümler olduğu gibi; yer yer özel bürolar da açılmaktadır. Çocuklarınızın giyim ve harçlığı, arkadaşlarının derecesinden aşağı düşürülmemeli, yukarıda çıkarılmamalıdır. Bir başka deyişle; çocuklarımızın savruk olmaması için, onlara fazla harçlık vermeyelim. Ama arkadaşları arasındaki yerini bulabilmesi için, harçlıksız da bırakmayalım.

ÇOCUĞUNUZUN KAYGISINI ARTIRMAYIN

Üniversite giriş sınavlarına hazırlanan bir öğrencinin yaşadığı kaygının iki sebebi vardır: Birinci sebep bütünüyle gerçek ve akılcı bir temele dayanır. Sonuçları hayatın akışını etkileyecek büyük bir yarışta yer alacak olmaktan kaygı duymak, doğal ve yerinde bir durumdur. Ancak ikinci sebep, birincisi gibi gerçek ve akılcı bir temele dayanmaz.

“Anneme - babama ne diyeceğim?”,

“Arkadaşlarıma yüzüne nasıl bakacağım?”,

“Akrabalarıma önüne nasıl çıkacağım?”,

“Tanıdıklarımın karşı mahcup olacağım?”,

gibi düşünceler sınavlara hazırlanan öğrencinin kaygısını yükseltir. Her konuda olduğu gibi sınavlarda başarı için de belirli bir düzeyde kaygıya gerek vardır. Giriş sınavlarına hazırlanan bir genç çok ender rastlanabilecek çok az sayıda kişi hariç - öğrenme ve başarı için gerekli olan düzeyde kaygıya sahiptir. Öğrenmeyi, akıl yürütmeyi ve sınav başarısını olumsuz yönde etkileyen, temelinde öğrencinin kendine güvensizliği altında yatan yüksek kaygıdır. Genç kendisine güvensizliği ise önemli ölçüde anne ve babasının bilerek veya bilmeyerek uyguladığı eğitim ve yaklaşımların sonucudur. Anne-babanın çok küçük yaşta başlayarak yüksek başarı beklentisi, çocuğun hatalarını düzeltmek için onu eleştirmek, çocuğun dayak, hırpalama gibi cezalarla eğitilmesi, yargı ifadesi taşıyan olumsuz sıfatlarla nitelenmek (haylaz, tembel, sorumsuz, dağınık, pısrık, yavaş, vb...) çocuğun kendine olan güvenini zayıflatır. Bunun sonucu ortaya çıkan kaygı, başarıya olumlu katkısı olmayan kaygıdır ve bununla başa çıkmak çok zordur. Çocukların sınava hazırlandıkları sırada anne-babalara düşen en önemli görev, çocuklarının çalışma isteğini artırmak ve onu çalışmaya teşvik etmek için kaygı yükseltici yaklaşımlardan kaçınmaktır’.

“Bu kadar çalışmayla kazanamazsın...”

“Bu kafayla gidersen zor kazanırsın...”

“Amcanın oğlu Robert Lisesi’ ni kazandı, bakalım sen ne yapacaksın...”

“Teyzenin kızı tıbbı kazandı ,çalışımından, havasından yanına varılmıyor, aman bizi mahcup etme...”

türünden yaklaşımlar genci çalışmaya teşvik etmez tam tersine, yükselen kaygı sebebiyle onu adeta “kıpırdayamaz” duruma getirir.

Başka çocuklar da bulunan üstünlükleri onda da görmek istiyorsak bunları ona duyurma ya da sezdirmeyi yeterli saymalıyız. Sert davranışlar, geçici olarak çocuğa yön verirmiş gibi görünürse de sürekli gelişme ve başarıyı sağlamaz.

ÇOCUĞUNUZUN SINIRLARINI ZORLAMAYIN

Kendi özlemlerinizle çocuğunuzun sınırları arasında gerçekçi bir denge kurun. Çocuğunuz girebilse İstanbul Erkek Lisesi'nde okuyabilir veya kazanabilse tıp fakültesini bitirerek iyi bir doktor olabilir. Ancak çocuğunuzun kapasitesi binlerce kişi arasından sıyrılarak bu yerlere ulaşmaya yeterli olmayabilir. Bu iki durumu birbirinden ayırın ve içinizden veya yüksek sesle çocuğunuzun “beceriksiz” olduğunu düşünmeyin . Çünkü bu düşüncenizi nasıl olsa hisseder veya duyar. Çocuğunuzun sınırlarını anlayabilmek için bir uzmanın görüşüne başvurabileceğiniz gibi, bu konuda kendiniz de gerçeğe çok yakın bir tahminde bulunabilirsiniz. Bunun için kullanacağınız ölçüt, çocuğunuzun okul hayatında ve okul dışı faaliyetlerinde göstermiş olduğu başarı düzeyidir. Çocuğunuz sınıfında ders başarısı açısından ön sıralarda yer alan, sosyal faaliyetlerinde girişken ve liderlik özelliği olan, belirli bir ders veya alandaki başarısı öğretmenlerinin veya çevresindekilerin takdirini kazanan biriye ne mutlu size. Bu takdirde çocuğunuzla ilgili beklentilerinizi yüksek tutmakta gerçekçi sebepleriniz var demektir. Eğer çocuğunuz sınıflarını ‘ancak’ geçebildiyse, sınıfını geçerken çeşitli yardımlara ihtiyaç duyduysa , öğretmenleri kendisini, ‘Biliyor ama bildiğini ortaya koyamıyor ‘ , veya ‘ Çalışsa yapar , ancak çalışmıyor’ diye değerlendirdilerse , okul dışı hayatında dikkat çekecek hiçbir özel başarı göstermediyse , çocuğunuzun uyumlu bir insan olması ve meslek hayatında başarı göstermesi yine de mümkündür. Ancak okul veya üniversite seçiminde beklentilerinizi çok yüksek tutmamanızda yarar vardır. Bir cümleyle özetlemek gerekirse , çocuğunuzla ilgili beklentilerinizi kontrol edin ve ideallerinizin onun sınırlarını zorlamasını önleyin.

KRAL BAHÇESİ

Çok eskiden bir büyük kral vardı. Gel zaman git zaman bu kral, portakal ağacı yetiştirme hevesine kapıldı. Adamlarını çağırdı, dileğini buyurdu. Adamlar ülkeyi dolaştı, ılık güneylilerinde bir yer seçti. İşçiler tutuldu, bahçıvanlar bulundu. Toprak işlendi, çukurlar kazıldı, fidanlar dikildi. Büyük kralın bahçesi komşu ülkelere nam saldı. Bahçesiyle ögündü, gururlandı büyük kral. Adamlarına buyurdu: Benim bahçem, en güzel olmalı bu yeryüzünde. Tüm ağaçlar bir boyda bir biçimde büyümeli...

Aradan yedi yıl geçti: Komşu ülke kralı konuk geldi. Ünlü bahçeyi görmek istedi. Büyük kralın adamları güneye at sürdüler, tez varıp bahçeyi düzene koydular. Bahçe temizlenip düzenlenecekti. Tüm ağaçlar bir boy bir biçime girecekti. Bahçenin temizlenip, düzenlenmesine ses etmedi bahçıvanlar. Ama ağaçların bir boy bir biçime sokulmalarına karşı çıktılar.

Büyük kralın adamları buyurdu: Buyruk buyruktur, bizimkisi kulluktur. Buyruk demiri keser, hepimizin kellesi gider!

Büyük kralın buyruğu üzerine işe başlandı. Boylu ağaçların üst dalları kesildi, sık dallı ağaçların dalları uzatıldı, kısa boylu ağaçlar yukarı çekilip ötekilerin düzeyine getirildi. Benzer çalışmalarla tüm ağaçlar bir boy, bir biçime sokuldu. Bahçenin temizliği ve düzeni bitirildi. Büyük kral ve konuğu bahçeye gittiler. Ağaçları pek beğendiler. Aynı boy aynı biçim ağaçlara hayran kaldılar. Konuk kral ülkesinde de böyle bir bahçe yapılmasını buyurdu adamlarına. Konuğun hayranlığına sevindi büyük kral. Bir kat daha gururlandı, onurlandı. Adamlarına armağanlar dağıttı...

O mevsim çok az portakal verdi kral bahçesi. Çünkü boyu kısaltılan, dalları seyrekleştirilen ağaçlardan yabancı dallar fışkırdı. Uzatılan ağaçlar kurudu. Kimi ağaçlar hastalandı. Bahçıvanlar ne denli uğraştılsa da eski canlılık gelmedi. Sekizinci yıl, büyük kralın bahçeye geleceği duyuldu. Bahçıvanlar ve işçiler, oradan kaçıp kellelerini kurtardılar.

SINAVDA BAŞARILI OLAMAZSA YAŞAYACAĞINI BİR CEZA GİBİ GÖSTERMEYİN

Bir düşünür ‘**hayat büyük olayları beklerken arada geçen zamandır**’ demiş. Bu sözden bir pişmanlık payı çıkartmak da mümkündür. Hayatı bir süreç gibi değil de, bir durum gibi görürseniz, önünüzdeki olayların önemini abartırsınız. Çocuğunuz istediğiniz- - veya kendi istediği - üniversitenin giriş sınavında başarılı olamazsa , gideceği okulu bir ceza gibi göstermeyin. Çünkü gerçekten kazanamadığı takdirde alacağı eğitim , hayatı açısından - yine de - büyük önem taşır . Bu eğitimi alabilmesi ve yararlanması ancak okulunu ve eğitimini sevmesiyle mümkündür.

“...Eğer kazanamazsan , falan okula gidersin” veya

“...Eğer ...fakültesine giremezsen, filan fakülteye girer ancak filan olursun” gibi sözler onun gideceği okulu , yapacağı işi sevmesine imkan bırakmaz. Bu tür yaklaşımlar çocuğun hayatı ve kendisini sevmesini de engeller ve kendine olan güvenini temelden sarsar.

KENDİNİZE “HAYATIN AMACININ NE OLDUĞUNU” SORUN

Hayatın amacı kendine yeten bir insan olmak , yaşadığından memnun olmak ve bu memnuniyeti yakın çevredeki insanlarla da paylaşabilmektir . Sınavda başarılı olmak , diploma sahibi olmak bu temel amaca yönelik araçlardır .

“Okumak”,

“Yükseköğrenim görmek” hayatın seçeneklerinden biridir . Neyse ki , hayatın seçenekleri bu kadar sınırlı değildir. Eğer amaç para kazanmaksa mutlaka falan okula gitmeden veya filan üniversiteyi bitirmeden de bunu sağlamak mümkündür . Eğer amaç hayattan alınan zevki artırmaksa , müzik ve sanat bu zevki ve coşkuyu insanlara dolu dolu yaşatabilir. Bütün bu sebeplerden ötürü hayatı bir tek seçeneğe “falan okulun giriş sınavını kazanmaya” indirgemek konuyu bir “ölüm – kalım” olayı durumuna getirir. Bu da hem ailenin , hem de çocuğun kaygısını yükseltir , başarısını tehdit eder. Anne - baba olarak görevinizin çocuğunuza iyi bir eğitim vermek olduğu

kadar, ona hayatı sevdirmek ve yaşama sevincini aşlamak olduğunu göz ardı etmeyin.

BİRBİRİNİZE BAĞLILIĞIN AMAÇ , SINAVIN ARAÇ OLDUĞUNU UNUTMAYIN

Ders çalışmak ve sınav kazanmak uğruna çocuğunuzla olan yakınlığınızı tehlikeye atmayın. Önündeki sınavda başarılı olsa da , olmasa da önemli olan çocuğunuzla aranızdaki sıcaklığın tehdit edilmemesidir . Çocuğun sınavda başarılı olması uğruna yapılan mücadele bazen aileyle çocuk arasında soğukluk girmesine ve duygusal açıdan uzaklaşmaya sebep olmaktadır. Eğer çocuğunuzla ilişkiniz genel olarak iyi ve yumuşak ise, ölçülü miktarda “**çalış**” uyarısı ve çalışma şartlarının hazır edilmesi biraz sıkıcı gelse de, çocuğunuza sorumluluğunu hatırlatacaktır . Kaç yaşında olursa olsun birçok kişinin çalışmaya başlamak için bu tür bir uyarıcıya ihtiyaç duyduğu bilinir. Ancak çocuğunuzla ilişkiniz iyi gibi gözükse de sık sık sertleşiyorsa ,o zaman ‘çalış’ uyarıları aranızdaki gerginliğin dozunu artırmaktan başka bir işe yaramayacaktır. Böylece birbirinize kızmak için özel bir sebebe ihtiyacınız kalmayacak eğitim ve diplomadan daha önemli bir şey ,çocuğunuzla aranızdaki sıcaklık bütünüyle kaybolacaktır.

SİZİN DEĞER VERDİKLERİNİZ NELERDİR?

Yukarıda anlatılanlardan, çocuğunuza “**çalış**” demeyin anlamını çıkarmayın. Çocuğunuzun başarısı için maddi-manevi fedakarlık yaptığınız ve gayret gösterdiğiniz doğrudur. Bunun karşılığını beklemeniz son derece doğaldır. Ancak çocuğunuzun elinden geleni yaptığını inanın. Eğer sonuç istediğiniz gibi olmazsa, çocuğunuzun elinden gelenin bu kadar olduğunu da kabullenin. Siz sofrada kitap konuşan, güzel sanatlardan söz eden ,eğitim düzeyiniz ne olursa olsun kendisini yetiştirmeye çalışan ve okuyan bir insansanız, büyük bir ihtimalle çocuğunuzun başarısızlığı da geçicidir. Bu defa olmasa da gelecek defa başarılı olacaktır. Siz okumak için elinize gazeteden başka bir şey almıyorsanız, çocuğunuz büyürken bir kitapla ilgili tartışmaya tanık olmamışsa, sofranızda sadece artan fiyatlar, alınan ve satılanlar, kazanılan ve kazanılamayan paralar konuşuluyorsa, o zaman o da ‘başarı’ konusunda sizi örnek almış demektir. Ancak siz kendinizi birinci grupta değerlendirebilir ve buna rağmen çocuğunuzun başarısını yeterli görmeyebilirsiniz. Bu ender rastlanan bir durum değildir. Bu durum pek çok ailenin başına gelmektedir. Çünkü bazı çocuklar hayat başarısını “**okumak**” ve eğitimin dışında görürler. Bunu da çocuğunuzun ‘seçimi’ olarak görmeniz yerinde olur. Bu noktada olgun insanın tanımını hatırlamakta yarar vardır. “**Olgun insan sonucunu değiştiremeyeceği olayları kabul eder.**”

‘KENDİNİ DOĞRULAYAN KEHANET’

Psikoloji tarihinde dönüm noktası olan araştırmalardan bir tanesi Rosenthal ve arkadaşlarının yaptığı bir çalışmadır. Bir grup psikolog çeşitli ilkokullarda ders yılı başında sınıflarda zeka testi uygular ve bir süre sonra

öğretmene, her sınıfta 4 öğrencinin üstün zekalı olduğunu ,ancak bunu çocuklara aktarmamasını söylerler. Gerçekte öğretmene isimleri bildirilen çocuklar üstün zekalı olmayıp, isimleri kurayla saptanmış olan çocuklardır. Ders yılı sonunda bu çocukların başarılarının yükseldiği görülmüştür. Bu araştırma büyük yankılar yapmış ve Rosenthal buna 'kendini doğrulayan kehanet' adını vermiştir. Bu önemli araştırmadan çıkarılması gereken en önemli sonuç, çocuklarımıza ne söylüyorsak, öyle olma ihtimallerini artırdığımızdır. Çocuklarımıza tembel, savruk, sarsak, haylaz, dağınık, sorumsuz, yaramaz, düşüncesiz, sakar' gibi sıfatlarla yaklaştığımız takdirde, gerçekte de 'tanımladığımız gibi' olma ihtimallerini artırırız. Kısacası çocuğumuza olumsuz olarak ne dersek,' öyle' olmasını kolaylaştırırız. O zaman akla hemen şöyle bir çözüm gelmektedir. 'Çocuğuma iyi sıfatlarla yaklaşırsam iyi olur'. Halk arasındaki deyişle, 'Paşa dersem paşa olur'. Gerçek ne yazık ki buna uygun değildir. Çünkü çocuğumuza, olumsuz bir sıfatla yaklaştığımız zaman ortada daima bir sebep vardır. Bu sebeple çocuğumuzun kafasındaki olumsuz benlik imajını pekiştirmiş oluruz. Ancak ortada bir sebep yokken olumlu benlik imajını pekiştirmemiz mümkün değildir. Bu konuda temel ilke esas olarak çocuğu değil, davranışı övmektir. Genel olarak eğitimde, özel olarak yeni bir davranışın kazandırılmasında temel ilke yanlışların görülmesi ve düzeltilmesi değil, 'doğruların fark edilmesidir'. Bir başka ifadeyle söylesek, eğitimde esas amaç yanlışların yakalanması olmayıp, doğruların yakalanmasıdır.

Modern eğitim uygulamalarının bize getirdiği bu görüşlerin ülkemizde işlerlik kazanması hiç şüphesiz zaman alacaktır. Çünkü görüldüğü gibi bu bulguların önemli bir bölümü, geleneksel eğitim sistemimizin özülle çelişmektedir.

YAŞAYARAK ÖĞRENME

Bir çocuk kınanırsa her zaman
 O da yapamaz başkalarını ayıplamadan.
 Ve düşmanlık görürse durmadan
 Kaçamaz hiçbir zaman kavgadan.
 Onunla edilirse alay
 Utancı öğrenir en kolay.
 Ve utançla yaşarsa eğer
 Suçlamayı kendisine iş eder.
 Hoşgörü esirgenmezse ondan
 Sabrı da öğrenir bir yandan.
 Ve verilirse ona cesaret
 Nedir, öğrenir kendine güvenmek.
 Övgüyle, ödüle layık görülürse çocuk
 Hep almayı değil, vermeyi de öğrenir çabuk.
 Ve güven duyulmuşsa kendisine
 O da kulak verecektir dostluğun sesine
 Bir çocuk başkalarından görürse beğeni
 Bilir kendisinin de sevmesi gerektiğini.
 Ve ilgi ,dostluk görürse eğer
 Sevgiyi, sevgiyle yürekten sezer.

Dünya ile arkadaşlık kurmakta
Kalmaz korkusu...

DOROTHY LAW NOLTE' den dilimize uyarlayanlar
Bahar Akıngüç-M.Turan Tekdoğan

KİMSE KİMSEYE YAŞAMAYI ÖĞRETEMEZ

Anne ve babaların kabul etmeleri gereken bir şey vardır ki, kimse kimseye yaşamayı öğretemez. Herkes hayatı kendisi yaşayarak öğrenir. Anne ve babalar kendi gençliklerini düşünürlerse, kendi yaptıkları hataların önemli bir bölümünün, büyükleri tarafından daha önce uyarıldıkları konularda olduğunu hatırlayacaklardır.

Genç insan hata yaparak dünyanın ve bu dünya içinde kendi gücünün sınırlarını tanır. Bu anlamda her hata gelişme yolunda bir aşamadır. Bunun için iki şart vardır:

Birincisi hatalardan ders alarak ileriye doğru bir adım atılması ve aynı hatanın tekrarlanmaması, ikincisi bütün hayatı içine alacak ve hayatın akışını olumsuz yönde etkileyecek hatalar yapılmaması. Bu tür hatalara örnek olarak uyuşturucu kullanımı, erken yaşta hamilelik verilebilir. Bütün anne ve babalar bu iki şartı göz önünde bulundurarak çocuklara ve gençlere '**kendi hatalarını**' yapma, sonuçlarını yaşama ve hayatı öğrenme şansı verilmesi gerektiğini içlerine sindirmelidirler. Bunun için anne ve babalar adına da cesaret ve sabır gereklidir. Büyümek ne kadar zorlu ve acılı bir süreçse, çağdaş anne ve baba olabilmek de aynı ölçüde zor bir süreçtir.

AİLENİN MUTLULUĞU ÇOCUĞA PSİKOLOJİK GÜVEN VERİR

Çocukların yanında tartışma yapılmamalıdır. Anlaşmazlıklar olursa onlardan uzakta çözmeye çalışılmalıdır. Çatlak topraklarda yemsiz kalmış ağacın yemişi ne ise, geçimsiz ailenin çocuğu da o duruma düşer. Çocuklarımız, kardeşi ya da aileden biriyle anlaşmazlığa düşer, tartışmaya girer, kavga yapabilir. Bu durumlarda araya girilmemelidir. Konu iki kişi arasında sonuçlanmalıdır. Aileden biri çocuğa sert davranırken diğeri yumuşak davranmaya yeltenirse çocuğun kişiliği dengeli gelişemez. Çift yönlü davranış çocuğu yalancılığa ve ikiyüzlülüğe iter. Kendine güvenini azaltır ve başarısını düşürür.

ARKADAŞLIK - İSTENMEYEN ARKADAŞLAR

Çocuklarımızın; okul ya da komşulardan edindiği, kız ve erkek arkadaşlarına saygı gösterilmelidir. Değilse bizlerden gizli olarak, dilemediğimiz kimselerle ve dilemediğimiz yerlerde, hoş göremeyeceğimiz arkadaşlık biçimleri geliştirirler. Her anne-baba, çocuğunu arkadaşlarıyla birlikte kabul etmeye hazır olmalıdır. Çocukların yeni yeni arkadaşlar edinmesine olanak verilmelidir. Çocukları için mutlu ve sevimli arkadaşlık ortamları yaratmalıdırlar. Kız-erkek arkadaşlıklarında çocuklarına güvenmeli ve onları gizli arkadaşlığa itmemelidirler.

Çocuğun yeni arkadaşlar edinmesi, ona yeni ufuklar açar. **'Harman yel ile savrulur, çocuk arkadaş ile kavrulur.'** diye bir söz vardır. Arkadaşı olmayan çocuk, çiğ kalır, olgunlaşamaz.

ÖZET

- Çocuklarınızı sevin,sayın ve onların yanında tanıdıkları, arkadaşları, öğretmenleri çekiştirmeyin. Çocuklarınız öğretmenlerinden ya da okuldan yakındıkları zaman, yakınmalarının derinleşmesine fırsat vermeyiniz.
- Çocuğunuzun evde rahatça çalışabilmesi için, olanak ve yer hazırlayın. Eğer ayrı bir çalışma odası düzenlemeniz mümkün değilse uygun odalardan birin de çalışma köşesi de düzenleyebilirsiniz.
- Çocuğunuzun okulla ilgili dileklerini mümkün olduğunca yerine getirmeye çalışın. Bu dilekler, size zor geliyorsa doğruca okul yönetimi ile görüşün. Çocuklarımızın giyim ve harçlığı,arkadaşlarının derecesinden aşağı düşürülmemeli, yukarıda çıkarılmamalıdır.
- Sınavda başarılı olmak için belirli düzeyde kaygıya gerek vardır. Sınava hazırlanan bir öğrenci gerekli düzeyde kaygıya mutlaka sahiptir. Anne-babanın çocuğunu teşvik için kaygısını artırması, beklenenin tam aksine sonuç verir.
- Ailenin küçük yaşta başlayarak, çocuktan yüksek başarı beklemesi, eleştirmesi, yargı ifadesi taşıyan sıfatlarla nitelemesi ve cezalandırması çocuğun kendine olan güvenini sarsar ve kaygı düzeyini yükseltir. Kaygı düzeyi yüksek çocukların geçmişlerinde mutlaka bu özellikler vardır.
- Anne - babaların kendi özelemleriyle çocuklarının sınırları arasında gerçekçi bir denge kurmalarında yarar vardır.
- Çocuğun geçmiş okul hayatında ve okul dışı faaliyetlerinde gösterdiği başarı onun sınırlarını ve gelecek performansını tahmin etmek için genel bir ölçü olarak kullanılabilir.
- Çocuğunuz sınavda başarılı olamazsa, gideceği okulu ona bir ceza gibi göstermeyin Çünkü istediğiniz okulu kazanamazsa, böyle bir durumda gideceği okulu sevmesine ve başarılı olmasına imkan kalmaz.
- 'Sınavı kazanma'nın hayatın 'tek' ve kesin amacı olduğunu düşünmeyin. 'Ders çalışmak' ve 'sınav kazanmak' uğruna çocuğunuzla olan yakınlığınızı tehlikeye atmayın. Aranızdaki sıcaklığın hayat boyu devam etmesi her şeyden önemlidir.

- Sizin hayat görüşünüz ve yolunuz çocuğunuza çizmeye çalıştığınız gibi mi?. Değilse, çocuğunuzun sizi örnek aldığını düşünün ve ona karşı daha yumuşak olun.
- Siz okuyan bir insan olduğunuz halde, çocuğunuz okumak istemiyor veya başarısız oluyorsa, bunun tercihi olduğunu kabullenin ve olgun insanın sonucunu değiştiremeyeceği olayları kabul etmesi gerektiğini hatırlayın.
- Çocukların yanında tartışma yapılmamalıdır. Aileden biri çocuğa sert davranırken diğeri yumuşak davranmamalıdır.
- Çocuklarımızın; okul ya da komşulardan edindiği, kız ve erkek arkadaşlarına saygı gösterilmelidir. Çocukların yeni yeni arkadaşlar edinmesine olanak verilmelidir.
- Unutmayın ki: kendi varlıklarından memnun olanlar, iyi sonuçlar yaratırlar.